

DZIEJE

NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

2-2015

<http://rcin.org.pl>

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XLVII
2015
2**

WARSZAWA 2015

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszczyka,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(Umowa nr 510/P-DUN/2015) dzięki staraniom Towarzystwa Miłośników Historii

KOMITET REDAKCYJNY

Idesbald Goddeeris, Krzysztof Kawalec, Marek Kornat, Piotr Madajczyk,
Wojciech Materski, Jan Molenda, Władimir Niewieżyn, Andrzej Nowak, Wojciech Rojek,
Dušan Segeš, Andrzej Suchcitz, Ryszard Sudziński, Włodzimierz Suleja,
Małgorzata Willaume, Michihiro Yasui, Elżbieta Znamierowska–Rakk

REDAKCJA

Andrzej Chojnowski, Małgorzata Gmurczyk–Wrońska (sekretarz),
Marek K. Kamiński, Andrzej Koryn, Rafał Stobiecki, Jacek Tebinka,
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

REDAKTOR WYDAWNICZY

Jerzy Lewiński

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska–Chojnowska

Czasopismo recenzowane

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 22 831–02–61

ISSN 0419–8824

© Instytut Historii PAN & Wydawnictwo DiG, 2015

Wydawnictwo DiG Sp.j.
PL 01–987 Warszawa, ul. Dankowicka 16 c lok. 2
tel./fax (+4822) 839–08–38
e–mail: biuro@dig.pl <http://www.dig.pl>

Druk cyfrowy: FABRYKA DRUKU w Warszawie

<http://rcin.org.pl>

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Andrij Bezsmertnyi — <i>Handel lwowski w okresie międzywojennym</i>	3
Magdalena Satora — <i>Obraz Polski w dziennikach kardynała Alfreda Baudrillarta</i>	21
Ewa Kowalska — <i>Osadnictwo rolne ludności żydowskiej na Ukrainie w latach 1924–1934 (uwagi ogólne)</i>	33
Sebastian Pilarski — <i>Ocalony z „niehumanitarnej ziemi” — losy inspektora Policji Państwowej Józefa Torwińskiego</i>	45
Michał Górski — <i>Giełda Pieniężna w Warszawie w latach drugiej wojny światowej</i>	57
Michał Studniarek — <i>Dzieje warszawskich Robinsonów jako problem badawczy</i>	63
Jacek Pietrzak — <i>„Wylimitowanie z szeregów elementu uciążliwego i niebezpiecznego”. Sprawa Obozu Dyscyplinarnego Armii Polskiej na Wschodzie w Latrun w Palestynie (1944–1945)</i>	79
Piotr Pałys — <i>Na krawędzi konfliktu zbrojnego. Incydent raciborski z czerwca 1945 r. i jego bezpośrednie reperkusje</i>	93
Magdalena Dźwiągła — <i>Franciszek Piesik — jedyna polska ofiara muru berlińskiego</i>	109

PRZEGLĄD BADAŃ

Jan Jacek Bruski — <i>Wielka Wojna w perspektywie ukraińskiej</i>	127
---	-----

AUTOREFERATY

Tomasz Romanowicz — <i>Kazimierz Zakrzewski — historyk, ideolog polskiego syndykalizmu, działacz społeczny i polityczny</i>	143
---	-----

MATERIAŁY

Jan Koziulewski (Karski) o <i>wychodźstwie polskim na terenie Wielkiej Brytanii w przededniu drugiej wojny światowej</i> — Dagmara Grajczak	151
---	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Krzysztof Kosiński — <i>Bez kropki nad i...</i>	165
---	-----

Alexandra Richie, <i>Warszawa 1944. Tragiczne powstanie</i> — Paweł Sztama	182
Boris Sokołow, <i>Rokossowski</i> — Rafał Brodacki	186
Krzysztof Kaczmarski, <i>O Wielką Polskę na wojennym wychodźstwie. Stronictwo Narodowe wobec rządu gen. Władysława Sikorskiego (1939–1943)</i> — Wojciech J. Muszyński	191
Anna Pachowicz, <i>Towarzystwo Opieki nad Polakami we Francji 1941–1944</i> — Małgorzata Nossowska	196
Jacek Romanek, <i>Ruch ludowy w województwie lubelskim w latach 1944–1949</i> — Tadeusz Wolsza	200
Dariusz Śmierchalski–Wachocz, <i>Duchowieństwo rzymskokatolickie na Pomorzu Zachodnim, Środkowym i Ziemi Lubuskiej w świetle dokumentów państwowych z lat 1945–1989</i> — Zygmunt Zieliński	206
Joanna Wardęga, <i>Chiński nacjonalizm. Rekonstruowanie narodu w Chińskiej Republice Ludowej</i> — Tomasz Flasiński	210
Marta Studenna–Skrukwa, <i>Ukraiński Donbas. Oblicza tożsamości regionalnej</i> — Marcin Gączkowski	223

ŻYCIE NAUKOWE

<i>Continuities, Discontinuities, Ruptures in the Greek World (1204–2014). Economy, Society, History, Literature, Saloniki, 2–5 X 2014 r.</i> — Izabela Kubasiewicz	227
<i>Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Stosunki polsko–jugosłowiańskie w XX wieku”. Belgrad 9–10 X 2014 r.</i> — Paweł Wawryszuk, Nebojša Stambolija	231

IN MEMORIAM

<i>Prof. Jan E. Zamojski (1925–2014)</i> — Małgorzata Nalewajko	235
<i>Prof. Jerzy Tomaszewski (1930–2014)</i> — Artur Markowski	239

Wśród naszych Autorów m.in.

Mgr Andrij Bezsmertnyi — doktorant w Instytucie Ukrainoznastwa im. Iwana Krypjakiewicza we Lwowie Narodowej Akademii Nauk Ukrainy

Mgr Rafał Brodacki — doktorant w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr hab. Jan Jacek Bruski — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Mgr Magdalena Dźwiągła — pracownik naukowy Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Szczecinie

Mgr Tomasz Flasiński — doktorant w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Marcin Gaczkowski — doktorant w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego

Mgr Dagmara Grajczak — doktorantka w Instytucie Historii Akademii Pomorskiej w Słupsku

Dr hab. Krzysztof Kosiński — prof. nadzwyczajny w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Ewa Kowalska — pracownik naukowy Muzeum Katyńskiego w Warszawie

Mgr Izabela Kubasiewicz — pracownik naukowy Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

Dr Artur Markowski — adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego

Dr Wojciech J. Muszyński — pracownik naukowy Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

Dr hab. Małgorzata Nalewajko — adiunkt w Instytucie Iberystyki Uniwersytetu Warszawskiego

Dr hab. Małgorzata Nossowska — prof. nadzwyczajny w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Dr Piotr Pałys — prezes organizacji Stowarzyszenie Polska-Serbołużyckie „Pro Lusatia” w Opolu

Dr hab. Jacek Pietrzak — prof. nadzwyczajny w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego

Dr Sebastian Pilarski — pracownik naukowy Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi

Dr Magdalena Satora — adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Mgr Nebojša Stambolija — doktorant w Instytucie Historii Współczesnej w Belgradzie (Serbia)

Mgr Michał Studniarek — doktorant w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. zw. dr hab. Tadeusz Wolsza — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Ks. prof. zw. dr hab. Zygmunt Zieliński — w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać w dwu egzemplarzach oraz w wersji elektronicznej. Wydruk powinien być sporządzony według obowiązujących norm: Times New Roman 12 pkt., interlinia 1,5 wiersza, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony (oraz dokładny adres).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części — arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości do 3000 znaków, wykazu słów kluczowych oraz zestawienia podstawowej bibliografii.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi na **2015 r. — 21 zł** (w tym 5% VAT).

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A:

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 — czynne w dni robocze w godzinach 7.00–17.00.

Koszt połączenia wg taryfy operatora.

Wpłaty w PLN na konto w banku PEKAO S.A. IV O/Warszawa, No. 68 1240 1053 1111 0000 0443 0494 lub w kasie Zespołu.

Dokonując wpłaty za prenumeratę w banku czy też w Urzędzie Poczтовым należy podać: nazwę naszej firmy, nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty, rodzaj wysyłki (p-tą priorytetową czy ekonomiczną) oraz zamawiany tytuł.

Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty, jest dokonanie wpłaty na nasze konto.

Prenumerata opłacana w dewizach przez odbiorcę z zagranicy: przelewem na nasze konto w banku, SWIFT banku: PKOPPLPWXXX

w USD PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 54 1240 1053 1787 0000 0443 0508

w EUR PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 46 1240 1053 1978 0000 0443 0511

po dokonaniu przelewu prosimy o przesłanie kserokopii polecenia przelewu z podaniem adresu i tytułu pod nr faxu (+4822) 532 87 31.

Informujemy, że klienci płacący z zagranicy mogą też dokonać wpłaty na prenumeratę kartami kredytowymi VISA, MASTERCARD i AMERICAN EXPRESS w internecie <http://www.ruch.pol.pl>

Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. r. następnego

do 5 VI — na III kw. r. bieżącego

do 5 III — na II kw. r. bieżącego

do 5 IX — na IV kw. r. bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01–987 Warszawa, ul. Dankowicka 16c lok. 2

tel./fax (+4822) 839 08 38

e-mail: biuro@dig.pl; <http://www.dig.pl>

Na terenie kraju wpłat można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczegółowe informacje — bezpłatna infolinia 0 801 205 555

lub na stronie internetowej <http://www.kolporter.com.pl>

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

CHZ Ars Polona S.A.

03–933 Warszawa, ul. Obrońców 25, Poland

<http://www.arspolona.com.pl>

tel./fax (+4822) 509 86 09

cena 21,00 zł (w tym 5% VAT)

Nakład 500 egz.

<http://rcin.org.pl>